

Порядок врегулювання податкових суперечок в Україні та світі

Кравцова С.В., Харківська національна академія міського господарства

Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною правовою державою, яка гарантує встановлення справедливих законів, які дають реальне забезпечення здійснення прав, воля і законних інтересів людини і громадянина та взаємну відповідальність держави і людини на основі принципу верховенства права. Тому великого значення набуває запровадження основних принципів, в сферу податкових правовідносин з метою забезпечення реалізації та захисту прав і законних інтересів.

Із зростанням чисельності платників податків, на жаль, збільшується і кількість позовів до органів Державної податкової служби України щодо вирішення спорів з питань оподаткування. Тому діяльність податківців спрямована на зменшення кількості судових позовів платників податків до податкових органів і вдосконалення процедури розгляду спорів через адміністративне оскарження.

Розглядаючи діючі способи вирішення податкових спорів, варто зазначити, що у світовій практиці досить розповсюдженим є правовий механізм позасудового розгляду податкових суперечок. У цьому випадку виробництво покладає на податкові органи, дії яких підлягають оскарженню, і здійснюється в адміністративному порядку. Відповідні процедури фактично є складовою частиною податкового адміністрування.

В США структурні підрозділи апеляцій знаходяться за межами звичайної інстанції та безпосередньо підпорядковані Федеральній податковій службі. При розгляді апеляції працівники цієї служби не можуть взаємодіяти з посадовцями, що проводили перевірки. При розгляді скарги фахівці даного підрозділу вивчають судовий досвід по аналогічним питанням, враховують додаткові пояснення та документи надані платником податків і тільки після цього приймають рішення по суті. Загалом на користь платників податків задовольняється близько 85% скарг (в порівнянні з Україною, де в ході апеляційного оскарження задовольняється близько 10%).

У Великобританії розгляд клопотань про оскарження дій і рішень посадових осіб податкової служби покладено на уповноважених по загальних питаннях і спеціальних питаннях оподаткування. Слід зазначити, що віднесення суперечок, пов'язаних з оподаткуванням, до компетенції спеціально створених для цього податкових судів є типовим переважно для держав, що дотримуються англосаксонських правових традицій.

В Україні будь-який платник податків у разі незгоди з рішенням органів Державної податкової служби має можливість подати первинну скаргу до контролюючого органу про перегляд такого рішення. Слід відмітити, що посадовці, які приймали рішення про застосування фінансових санкцій не зацікавлені у скасуванні рішення. Найчастіше оскарження для платника податків в першій інстанції відбувається з негативним результатом. У випадку, коли контролюючий орган приймає рішення про повне чи часткове незадово-

лення скарги, платник податків має право звернутися повторною скаргою в контролюючий орган більш вищого рівня.

Українське законодавство надає ще один спосіб апеляційного оскарження - це податковий компроміс. Але порядок застосування податкового компромісу утискає права великого кола платників податків.

Причинами податкових скарг бувають неправильне застосування податковими інспекціями податкового та іншого законодавства.

Наступного часу в Україні признана пріоритетність кодифікації українського податкового законодавства. Одна з вагомих складових вирішення всіх негативних питань-це найскоріше прийняття Податкового кодексу. Також необхідно механізм апеляційного оскарження шляхом відмовлення від подання первинної скарги на рішення органу податкової служби, що його приймав до органу податкової служби вищого рівня, таким чином захист прав платника податків більш ефективним. При вирішенні питання по суті працівникам структурного підрозділу апеляції необхідно вивчати та враховувати судовий досвід із вирішення аналогічних питань. Дана процедура дозволить припустити, яке рішення можуть прийняти у суді та як наслідок запобігти безпідставну відмову платнику податків.